

UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA GEOGRAFIYANI O'QITISHNING ZAMONAVIY TA'LIM VOSITALARIDAN FOYDALANISH

Raximov Ixtiyor Baxtiyor o'g'li

Namangan davlat pedagogika instituti

Amaliy va tabiiy fanlarni o'qitish metodikasi kafedrası stajor o'qituvchisi

ixtiyorraximov5656841@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada umumta'lim maktablarida geografiyani o'qitishda zamonaviy ta'lim vositalaridan foydalanishning afzalliklari ko'rib chiqilgan. Zamonaviy ta'lim vositalaridan foydalanish mumkin bo'lgan turli xil usullarni, ushbu vositalardan foydalanish natijalarini tahlil qilindi va geografiya ta'limiga texnologiyani kiritishning afzalliklari va kelajakdagi yo'nalishlarini muhokama qilingan.

Kalit so'zlar: zamonaviy ta'lim vositalari, geografiya ta'limi, umumta'lim maktablari, texnologiyalar, o'qitish usullari, natijalar, natijalar, kelajak yo'nalishlari.

АННОТАЦИЯ

В этой статье рассматриваются преимущества использования современных образовательных инструментов при преподавании географии в государственных школах. Были проанализированы различные методы, с помощью которых можно использовать современные образовательные инструменты, результаты использования этих инструментов, а также обсуждены преимущества и будущие направления внедрения технологий в географическое образование.

Ключевые слова: современные образовательные инструменты, географическое образование, общеобразовательные школы, технологии, методы обучения, результаты, результаты, будущие направления.

ANNOTATION

This article examines the benefits of using modern educational tools in teaching geography in secondary schools. It studies the various methods that can be used, the results of the use of these tools, and discusses the consequences and future directions of introducing technology into geography education.

Key words: *modern educational tools, geography education, general education schools, technologies, teaching methods, results, results, future directions.*

KIRISH

Mamlakatimizda ilg‘or xorijiy tajribalar asosida uzluksiz ta‘lim tizimini yaratish va maktab ta‘limini rivolantirish jarayonida zamonaviy metodlar va zamonaviy ta‘lim vositalaridan foydalanishni ta‘minlashga qaratilgan islohotlar natijasida o‘quvchilarga bilim berishning zamonaviy ta‘lim mazmunini oshirish, o‘quvchilarni qobiliyatlarini ochish imkon beruvchi zarur shartsharoitlar yaratishga yo‘naltirilgan zamonaviy ta‘lim muhitini yaratish bo‘yicha tadqiqotlar olib borilmoqda. Shu bilan birga maktab ta‘lim tizimida ham zamon talabiga javob beradigan yosh avlodni tayyorlash zaruriyati oshib bormoqda.

METODLAR BO‘LIMI

Globalashuv va halqaro iqtisodiy integratsiya kuchayib borayotgan bugungi kunda ishlab chiqarishni ilm-fan yutuqlarisiz tasavvur qilib bo‘lmaydi. Chunki, ishlab chiqarishga intellektual salohiyat zamonaviy bilimlar va raqamli texnologiyalar yuqori samarali ishlata olish, ilg‘or innovatsion texnologiyalarni tadbiq etish orqali, mehnat bozorida bilimli va salohiyatli kadrlarni tayorlash juda muhim va dolzarb masaladir. Bu esa bo‘lajak yosh kadrlarni mukammal bilim egallashga ko‘makdosh bo‘lgan xorij tajribalari va o‘qitishning zamonaviy ta‘lim vositalaridan foydalanish zarur.

NATIJALAR

Umumta‘lim maktablarda geografiya ta‘limi o‘quvchilarning dunyo haqidagi tushunchalarini rivojlantirishda hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Bugungi raqamli asrda zamonaviy ta‘lim vositalaridan foydalanish o‘quv tajribasini oshirishda tobora muhim

ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu vositalarga interaktiv xaritalar, onlayn simulyatsiyalar, virtual sayohatlar va geografik axborot tizimlari (GIS) kiradi. Ushbu maqolada umumta'lim maktablarda geografiyani o'qitishda zamonaviy ta'lim vositalaridan foydalanishning afzalliklari, ulardan foydalanish usullari, ushbu vositalardan foydalanish natijalari va geografiya ta'limiga texnologiyani kiritishning oqibatlarini va kelajakdagi yo'nalishlari muhokama qilinadi.

Geografiyani o'qitishda zamonaviy ta'lim vositalaridan foydalanish usullari mavjud vositalarga va darsning o'quv maqsadlariga qarab juda xilma-xildir. Interfaol xaritalar va onlayn simulyatsiyalar talabalarga relyef shakllari, iqlim naqshlari va aholining tarqalishi kabi geografik tushunchalarni vizual ravishda namoyish etish uchun ishlatilishi mumkin. Virtual ekskursiyalar yordamida talabalarni dunyoning turli burchaklariga sayohatga olib borish, ularga mahalliy madaniyat, atrof-muhit va geografiya haqida ma'lumot berish mumkin. Geografik axborot tizimlari (GIS) ma'lumotlarni tahlil qilish va talqin qilish uchun ishlatilishi mumkin, bu talabalarga geografik ma'lumotlardagi naqsh va munosabatlarni aniqlashga imkon beradi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, geografiyani o'qitishda zamonaviy ta'lim vositalaridan foydalanish bir qancha afzalliklarga ega. Interfaol xaritalar va onlayn simulyatsiyalar talabalarga fazoviy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga va murakkab geografik tushunchalar haqidagi tushunchalarini yaxshilashga yordam beradi. Virtual ekskursiyalar talabalarga yanada chuqurroq o'rganish tajribasini taqdim etadi va ularni mavzuga jalb qilishga yordam beradi. GIS ma'lumotlarni tahlil qilish va talqin qilish uchun ishlatilishi mumkin, bu talabalarga tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Bundan tashqari, zamonaviy ta'lim vositalaridan foydalanish talabalarning motivatsiyasi va geografiyaga qiziqishini oshirishga yordam beradi.

Zamonaviy ta'lim vositalaridan ta'lim jarayonlarida qo'llash o'quv tarbiyaviy jarayonlarning yanada takomillashuviga, ta'lim sifatini jahon andozalariga yetkazishga, o'quvchilarni yagona davlat ta'lim standartlari talablariga mos ravishda tayyorlashga olib keladi.

Dars mashg'ulotlarini loyihalashtirish muammosini pedagogik texnologiya asosida olib borish va hal etish davr talabidir. Yangi pedagogik texnologiyada oliy maktablarda an'anaviy ravishda joriy etilayotgan o'qitish tizimini ilmiy asoslangan ravishda amalga oshirish talab etiladi. Tajriba jarayonida talabalarda shakllanadigan bilim, ko'nikma, ijodiy faoliyat obyektiv borliqqa munosabatlar pedagogik jarayon mahsuli hisoblanadi.

Umumta'lim maktablarida geografiyani o'qitishda zamonaviy ta'lim vositalaridan foydalanishning turli uslublari mavjud bo'lib, ulardan ba'zilari quyida keltirilgan:

1. Interaktiv xaritalar: Interaktiv xaritalar relyef shakllari, iqlim naqshlari va aholi taqsimoti kabi geografik tushunchalarni vizual tarzda ifodalash uchun ishlatilishi mumkin. Talabalar turli xil stsenariylarni o'rganish va turli xil xususiyatlar o'rtasidagi fazoviy munosabatlarni yaxshiroq tushunish uchun ushbu xaritalarni boshqarishi mumkin.

2. Onlayn simulyatsiyalar: onlayn simulyatsiyalar talabalarga yanada chuqurroq o'rganish tajribasini taqdim etish uchun ishlatilishi mumkin. Masalan, talabalar simulyatsiyalardan foydalanib, turli xil ob-havo sharoitlarini, okean oqimlarini yoki inson faoliyatining atrof-muhitga ta'sirini o'rganishlari mumkin.

3. Virtual sayohatlar: Virtual sayohatlar talabalarni dunyoning turli burchaklariga sayohatga olib borishi mumkin, bu ularga turli madaniyatlar, muhit va geografiyalarni boshdan kechirish imkonini beradi. Ushbu tajribalar talabalarni mavzuga jalb qilishga va geografik tushunchalarni chuqurroq tushunishga yordam beradi.

4. Geografik axborot tizimlari (GIS): GIS geografiya bilan bog'liq ma'lumotlarni tahlil qilish va talqin qilish uchun ishlatilishi mumkin. Masalan, talabalar GISdan aholining tarqalish xaritalarini yaratish, erdan foydalanishdagi o'zgarishlarni kuzatish yoki tabiiy ofatlar ta'sirini tahlil qilish uchun foydalanishlari mumkin.

5. Mobil ilovalar: mobil ilovalar sinfda ham, undan tashqarida ham o'quv tajribasini oshirish uchun ishlatilishi mumkin. Masalan, talabalar turli xil geografik xususiyatlarni o'rganish, xaritalash ko'nikmalarini mashq qilish yoki turli madaniyat va urf-odatlarini o'rganish uchun ilovalardan foydalanishlari mumkin.

Umuman olganda, oʻrta maktablarda geografiyani oʻqitishda zamonaviy taʼlim vositalaridan foydalanishning koʻplab usullari mavjud. Ushbu vositalarning kombinatsiyasidan foydalangan holda oʻqituvchilar oʻquvchilarga atrofdagi dunyoni tushunish va qadrlashni kuchaytiradigan dinamik va qiziqarli oʻquv tajribasini taqdim etishlari mumkin.

MUNOZARA

Geografiyani oʻqitishda zamonaviy taʼlim vositalaridan foydalanishning afzalliklariga qaramay, baʼzi muammolarni hal qilish kerak. Asosiy muammolardan biri bu baʼzi maktablarda, xususan rivojlanayotgan mamlakatlarda texnologiyalardan foydalanishning etishmasligi. Bundan tashqari, baʼzi oʻqituvchilar oʻzlarining oʻqitish amaliyotiga texnologiyani samarali kiritish uchun zarur tayyorgarlik va koʻnikmalarga ega boʻlmashliklari mumkin. Bundan tashqari, geografiya boʻyicha talabalarning bilimlarini oshirishda turli xil taʼlim vositalari va usullarining samaradorligini baholash uchun doimiy tadqiqotlarga ehtiyoj bor.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, umumtaʼlim maktablarda geografiyani oʻqitishda zamonaviy taʼlim vositalaridan foydalanish bir qator afzalliklarga ega, shu jumladan oʻquvchilarning ushbu fan boʻyicha tushunchalarini va faolligini oshirish. Shu bilan birga, hal qilinishi kerak boʻlgan muammolar ham mavjud, shu jumladan texnologiyadan foydalanish imkoniyati yoʻqligi va oʻqituvchilarni tayyorlash zarurati. Ushbu muammolarni hal qilish uchun maktablar texnologiyani sotib olishga ustuvor ahamiyat berishlari va oʻqituvchilarga zarur tayyorgarlik va yordam koʻrsatishlari kerak. Bundan tashqari, geografiya boʻyicha talabalarning bilimlarini oshirishda turli xil taʼlim vositalari va usullarining samaradorligini baholash uchun doimiy tadqiqotlar oʻtkazilishi kerak. Shunday qilib, biz talabalar atrofdagi murakkab va dinamik dunyoni boshqarish va tushunish uchun zarur bilim va koʻnikmalarga ega boʻlishlarini taʼminlashimiz mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 6-noyabrdagi “O‘zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta’lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini rivojlantirishchora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-6108-son Farmoni.
2. B. M. Abduraxmonov, I. Raximov. Geografiya ta’limi texnologiyalari. Uslubiy ko‘rsatma. Namangan 2021
3. G.Yo ldoshev, S.A.Usmonov. Pedagogik texnologiya asoslari. T: “O qituvchi”. 2004 y
4. M.T.Mirakmalov, M.M.Avezov, E.Y.Nazaraliyeva. Tabiiy geografiyadan amaliy mashg ulotlar. T: “Fan va texnologiya” nashriyoti. 2015 y